

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเสียอากรของทรัพย์สินที่จะต้องส่งมอบให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่า
เมื่อสัมปทานสิ้นอายุตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้มีหนังสือ ที่ พน ๐๓๐๗/๒๓๔๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ทรัพย์สินที่เป็นสิ่งติดตั้งหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ประกอบขึ้นเป็นสิ่งติดตั้งที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยได้รับยกเว้นการเสียอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิธีการศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานจะต้องส่งมอบให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าเมื่อสัมปทานสิ้นอายุตามข้อ ๑๕ (๔) แห่งข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียมกรณีดังกล่าวผู้รับสัมปทานซึ่งเป็นผู้ส่งมอบต้องชำระอากรตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ หรือไม่ โดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเห็นว่า ผู้รับสัมปทานในฐานะผู้โอนทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าเมื่อสัมปทานสิ้นอายุสัมปทาน ไม่ควรจะต้องเสียอากรสำหรับการโอนทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งดังกล่าวให้แก่รัฐบาลไทย ด้วยเหตุผลดังนี้

(๑) การที่ผู้รับสัมปทานโอนทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งตามข้อกำหนดในสัมปทานให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าเมื่อสัมปทานสิ้นอายุสัมปทาน เป็นการดำเนินการโดยผลของกฎหมายปิโตรเลียมซึ่งกำหนดให้ผู้รับสัมปทานทุกรายต้องปฏิบัติ จึงไม่ควรเป็นเหตุให้ผู้รับสัมปทานในฐานะผู้โอนทรัพย์สินที่เป็นสิ่งติดตั้งหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ประกอบขึ้นเป็นสิ่งติดตั้งดังกล่าวให้แก่รัฐบาลไทยได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติดังกล่าว

(๒) ทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งที่รัฐบาลไทยได้รับโอนมานั้นยังคงถูกนำไปใช้ในกิจการปิโตรเลียมสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ (ผู้รับสัมปทานหรือผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต) ซึ่งเป็นผู้ได้รับสิทธิในการได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มภายใต้มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติในฐานะหน่วยงานรัฐที่ได้รับมอบหมายในการรับมอบทรัพย์สินซึ่งรวมถึงสิ่งติดตั้งตามข้อ ๑๕ (๔) แห่งข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียมจะทำข้อตกลงเกี่ยวกับการใช้สิ่งติดตั้งกับผู้ประกอบการรายใหม่ โดยผู้ประกอบการรายใหม่จะต้องชำระค่าตอบแทนการใช้สิ่งติดตั้งของรัฐ และเป็นผู้รับผิดชอบในการบำรุงรักษารวมถึงมีหน้าที่ในการรื้อถอนสิ่งติดตั้งดังกล่าวของรัฐ

(๓) ทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งที่โอนให้แก่รัฐบาลไทยจะมีองค์ประกอบของชิ้นส่วน อะไหล่ วัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาจากการจัดซื้อทั้งจากแหล่งภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งถูกนำมาติดตั้งใช้งานและเป็นส่วนประกอบของสิ่งติดตั้งต่าง ๆ เช่น แท่นหลุมผลิต ท่อขนส่งปิโตรเลียม อุปกรณ์การผลิต ในทางปฏิบัติจะไม่สามารถจำแนกได้ทั้งหมดว่าชิ้นส่วนใดเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จัดซื้อภายในประเทศหรือนำเข้าโดยได้รับยกเว้นอากรขาเข้าซึ่งเข้าข่ายที่ผู้โอนจะต้องเสียภาษีอากรเมื่อมีการโอนให้แก่รัฐบาลไทย

กรมสรรพากรเห็นว่า กรณีที่ผู้รับสัมปทานต้องส่งมอบทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าเมื่อสัมปทานสิ้นสุดแล้ว เป็นการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ถือได้ว่าเป็นกรณีการโอนทรัพย์สินโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนต่ำกว่าราคาตลาด โดยมีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๗๙/๓ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร

กรมศุลกากรเห็นว่า การส่งมอบทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าเมื่อสิ้นอายุสัมปทานตามข้อกำหนดในสัญญาสัมปทานนั้น เป็นการโอนให้บุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นอากร หรือเป็นกรณีสิทธิที่ได้รับยกเว้นอากรสิ้นสุดลง ผู้รับสัมปทานซึ่งเป็นผู้โอนทรัพย์สินให้แก่รัฐบาลไทยเมื่อสิ้นอายุสัมปทาน ย่อมต้องชำระอากรสำหรับของนั้น โดยถือสภาพของของ ราคา และอัตราอากรที่เป็นอยู่ในวันโอน หรือวันที่สิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลงเป็นเกณฑ์ ในการคำนวณอากรตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติและกรมศุลกากรได้หารือร่วมกันแล้วเห็นว่า กรณีนี้ยังมีปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย จึงขอหารือการโอนทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งตามข้อ ๑๕ (๔) แห่งข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียมให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่า เพื่อนำไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมอยู่ต่อไปนั้น ผู้รับสัมปทานซึ่งเป็นผู้โอนจะต้องเสียอากรหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากรและกรมสรรพากร) และผู้แทนกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การส่งมอบทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าเมื่อสัมปทานสิ้นสุดตามข้อหารือนี้เพิ่งเกิดขึ้นเป็นกรณีแรก จึงยังไม่มีเคยมีแนวปฏิบัติสำหรับกรณีเช่นนี้มาก่อน โดยทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งที่ส่งมอบ เช่น แท่นผลิต เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือวัสดุที่ใช้ประโยชน์ในกิจการปิโตรเลียมของพื้นที่ผลิตที่ได้รับสัมปทานบริเวณอ่าวไทย ซึ่งรัฐบาลไทยได้รับมอบมาและได้ให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหม่เข้าใช้ประโยชน์เพื่อประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยไม่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งดังกล่าวของรัฐให้แก่ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต และการส่งมอบทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าในกรณีนี้ ผู้แทนกรมสรรพากรเห็นว่าไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากเป็นการขายสินค้าหรือการให้บริการโดยไม่มีค่าตอบแทนและเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๗๙/๓ (๑)^๑ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๓๔ เพราะเป็นการดำเนินการตามข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียม ส่วนผู้แทนกรมศุลกากรได้ยืนยันตามความเห็นเดิมว่า การส่งมอบทรัพย์สิน

^๑มาตรา ๗๙/๓ การคำนวณมูลค่าของฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการตามมาตรา ๗๙ ให้ถือมูลค่าของฐานภาษีเมื่อความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขายสินค้าหรือการให้บริการโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร มูลค่าของฐานภาษีให้ถือราคาตลาดของสินค้าหรือการให้บริการในวันที่ความรับผิดเกิดขึ้น

และสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่า เมื่อสัมปทานสิ้นสุดตามข้อหาข้อนี้ ต้องเสียอากรตามมาตรา ๑๐^๒ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาสิทธิประโยชน์ ผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมซึ่งมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่าตามข้อ ๑๕ (๔) แห่งข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียม เพื่อนำทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งดังกล่าวไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมต่อไป จะต้องเสียอากรตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ หรือไม่ และมีความเห็นว่ามีมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ จะได้กำหนดเหตุของการยกเว้นอากรและการสิ้นสุดการยกเว้นอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร สำหรับการนำเข้ามาใช้เองโดยบุคคลที่มีสิทธิ หรือการนำเข้ามาเพื่อประโยชน์อย่างใดที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแก่การยกเว้นหรือจัดเก็บอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรในกรณีทั่วไป ซึ่งเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่จะส่งเสริมให้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมภายใต้มาตรการควบคุมที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม และประชาชน^๓ ประกอบกับบทบัญญัติที่ให้สิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ เป็นพิเศษแก่ผู้รับสัมปทานอันเป็นมาตรการในการจูงใจให้มีการลงทุนดำเนินกิจการสำรวจและผลิต

มาตรา ๑๐ ของใดซึ่งในเวลานำเข้าได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรเพราะเหตุที่นำเข้ามาเพื่อใช้เองโดยบุคคลที่มีสิทธิเช่นนั้น หรือเพราะเหตุที่นำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างใดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ถ้าหากของนั้นได้ออนไปเป็นของบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร หรือได้นำไปใช้ในการอื่นนอกเหนือที่กำหนดไว้ หรือสิทธิที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลง ของนั้นจะต้องเสียอากรโดยถือสภาพของของ ราคา และอัตราอากรที่เป็นอยู่ในวันโอนหรือนำไปใช้ในการอื่น หรือวันที่สิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลงเป็นเกณฑ์ในการคำนวณอากร สำหรับกรณีที่ได้รับลดหย่อนอากร ให้เสียอากรเพิ่มจากที่ได้เสียไปแล้วให้ครบถ้วนตามจำนวนเงินอากรที่จะต้องเสียทั้งหมดในเมื่อได้คำนวณตามเกณฑ์เช่นนั้น ทั้งนี้ ให้แจ้งขอชำระอากรหรืออากรเพิ่มต่อกรมศุลกากรหรือด่านศุลกากรที่ได้นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ความรับผิดชอบจะต้องชำระอากรหรืออากรเพิ่มเกิดขึ้นและต้องชำระ ณ ที่ทำการศุลกากรซึ่งกรมศุลกากรกำหนดให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจำนวนเงินอากรหรืออากรเพิ่มอันจะต้องชำระ ถ้ามิได้มีการปฏิบัติตามนั้น ให้ถือว่าของนั้นได้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงการเสียอากร แต่มีให้นำมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาใช้บังคับในกรณีที่ของนั้นได้ออนไปโดยสุจริต

การชำระอากรหรืออากรเพิ่มตามความในวรรคแรก ให้เป็นความรับผิดชอบของผู้โอนของนั้นไปเป็นของบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร หรือผู้ที่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรได้นำหรือยินยอมให้นำของนั้นไปใช้ในการอื่น หรือผู้ที่ได้รับสิทธิยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลงในขณะที่เป็นเจ้าของ แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ที่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรถึงแก่ความตายในขณะที่เป็นเจ้าของ ให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาท แล้วแต่กรณี เป็นผู้รับผิดชอบชำระอากรหรืออากรเพิ่ม โดยให้แจ้งขอชำระอากรหรืออากรเพิ่มภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รู้ว่าของนั้นผู้ตายได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร

บทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรหรืออากรเพิ่มตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีที่ของนั้นนำเข้าโดยกระทรวง ทบวง กรม หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถ้ามีการจำหน่ายของนั้นจะต้องส่งรายรับทั้งสิ้นให้แก่รัฐโดยไม่หักรายจ่าย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ของบางประเภทหรือบางชนิดซึ่งบุคคลที่มีสิทธิได้รับยกเว้น หรือลดหย่อนอากรนำเข้ามาเพื่อใช้เองหรือของบางประเภทหรือบางชนิดที่นำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ตามความในวรรคหนึ่ง ได้รับยกเว้นจากบทบังคับแห่งมาตรานี้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขใด ๆ ไปด้วยก็ได้ การประกาศให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๓หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมภายใต้มาตรการควบคุมที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม และประชาชน แต่ขณะนี่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการนี้โดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปิโตรเลียมให้มากขึ้นทดแทนการนำเข้าปิโตรเลียมจากต่างประเทศ เช่น มาตรา ๗๐^๔ หรือมาตรา ๗๑^๕ จึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีเจตนารมณ์พิเศษเพื่อใช้บังคับแก่การประกอบกิจการปิโตรเลียม ตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๒๐๗/๒๕๒๕^๖ และคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ในเรื่องเสร็จที่ ๔๔/๒๕๓๓^๗ ดังนั้น จึงไม่อาจนำบทบัญญัติทั่วไปในการจัดเก็บหรือยกเว้นอากรตามมาตรา ๑๐^๘ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรฯ มาใช้บังคับแก่กรณีตามข้อหาหรือได้การยกเว้นหรือจัดเก็บอากรของของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรของผู้รับสัมปทานจึงต้องพิจารณาตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่กำหนดให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธินำเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ โครงก่อสร้าง ยานพาหนะ ส่วนประกอบ อุปกรณ์ และวัสดุอื่นที่ใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมเข้ามาในราชอาณาจักรได้ และให้ได้รับยกเว้นการเสียอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร แต่ของดังกล่าวต้องเป็นของที่คณะกรรมการปิโตรเลียมมีคำสั่งเห็นชอบว่าจำเป็นในการประกอบกิจการปิโตรเลียมด้วย จึงเห็นได้ว่า การนำของเข้ามาในราชอาณาจักรของผู้รับสัมปทานที่จะได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรนั้น ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด คือ (๑) ต้องเป็นของที่ใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม และ (๒) คณะกรรมการปิโตรเลียมได้มีคำสั่งเห็นชอบว่าของดังกล่าวจำเป็นในการประกอบกิจการปิโตรเลียม การยกเว้นอากรตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ จึงมุ่งพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพย์สินหรือของเป็นสำคัญ

“มาตรา ๗๐ ผู้รับสัมปทานและผู้รับจ้างซึ่งได้ทำสัญญาจ้างเหมาโดยตรงกับผู้รับสัมปทาน มีสิทธินำเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ โครงก่อสร้าง ยานพาหนะ ส่วนประกอบ อุปกรณ์ และวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม เข้ามาในราชอาณาจักรได้ โดยให้ได้รับยกเว้นการเสียอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร แต่ของดังกล่าวต้องเป็นของที่คณะกรรมการมีคำสั่งเห็นชอบว่าจำเป็นในการประกอบกิจการปิโตรเลียม

ผู้รับสัมปทานมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง

“มาตรา ๗๑ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ให้ผู้รับสัมปทานได้รับยกเว้นการเสียภาษีอากร และเงินที่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บทุกชนิด เว้นแต่

(๑) ภาษีเงินได้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

(๒) ค่าภาคหลวงไม้ ค่าบำรุงป่า และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

(๓) ค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ และค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ค่าธรรมเนียมเพื่อตอบแทนบริการตามกฎหมายอื่น

“บันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ (การยกเว้นค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ และพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๖๐๑/๑๕๖๙ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“บันทึก เรื่อง การผลิตและการซื้อขายก๊าซ LPG ของบริษัทไทยเซลล์ เอ็กซพลอเรชั่น แอนด์โปรดักชั่น จำกัด (การผลิตก๊าซ LPG จะได้รับยกเว้นภาษีสรรพสามิตตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ หรือไม่) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๖๐๑/๑๖๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

แม้ต่อมาสัมปทานจะสิ้นอายุ แต่ผู้รับสัมปทานยังคงมีหน้าที่ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามที่กำหนดในข้อผูกพันของข้อ ๑๕ (๔)^๙ แห่งข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียม และข้อ ๒๒^{๑๐} แห่งกฎกระทรวงกำหนดแผนงาน ประมาณการค่าใช้จ่ายและหลักประกันในการรื้อถอนสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๕๙ ในการส่งมอบที่ดิน ทรัพย์สิน สิ่งติดตั้ง และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นที่จำเป็นต่อการสำรวจ ผลิต เก็บรักษา หรือขนส่งปิโตรเลียม หรืออันมีลักษณะที่ใช้เป็นสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ผลิตแปลงนั้น ให้แก่รัฐบาลไทยโดยไม่คิดมูลค่า จึงเห็นได้ว่าของที่นำเข้ามาโดยได้รับยกเว้นอากรตามมาตรา ๗๐^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ และผู้รับสัมปทานได้ส่งมอบให้รัฐบาลไทยเมื่อสัมปทานสิ้นอายุ ของนั้นก็ยังคงใช้เพื่อการประกอบกิจการปิโตรเลียมอยู่ต่อไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม พระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ มีเจตนารมณ์ให้ผู้รับสัมปทานได้รับยกเว้นการเสียภาษีอากร และเงินที่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บทุกชนิด เว้นแต่ภาษีอากร ค่าภาคหลวง ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ หรือค่าธรรมเนียมเฉพาะที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๑^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ เท่านั้น ดังนั้น หากมิใช่ภาษีอากรหรือเงินที่กำหนดให้เรียกเก็บได้ ผู้รับสัมปทานย่อมได้รับยกเว้นการเสียภาษีอากรทั้งสิ้น

^๙แบบสัมปทานปิโตรเลียมท้ายกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔ ออกตามความในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔

ฯลฯ

ฯลฯ

สัมปทานปิโตรเลียม

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๕ การสิ้นอายุสัมปทาน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เมื่อสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม หรือสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมที่ได้รับการต่อในพื้นที่ผลิตแปลงใด หรือเมื่อผู้รับสัมปทานคืนพื้นที่ผลิตแปลงใดทั้งแปลง หรือผู้รับสัมปทานถูกเพิกถอนสัมปทานก่อนสิ้นระยะเวลาดังกล่าว ผู้รับสัมปทานต้องส่งมอบที่ดิน อาคาร ถนน รถไฟ ท่อส่งปิโตรเลียม เครื่องสูบ เครื่องจักร ฐานเจาะ ถังเก็บน้ำมัน สถานี สถานีย่อย สถานีปลายทาง โรงงาน ท่าเรือ สิ่งติดตั้ง และเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อันจำเป็นต่อการสำรวจ ผลิต เก็บรักษา หรือขนส่งปิโตรเลียม หรืออันมีลักษณะที่ใช้เป็นสาธารณูปโภคได้ เช่น ระบบไฟฟ้า ก๊าซ น้ำ สื่อสารหรือโทรคมนาคม ที่เกี่ยวกับพื้นที่ผลิตแปลงนั้น ให้แก่รัฐบาลไทย โดยไม่คิดมูลค่า ส่วนทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์มิได้ ผู้รับสัมปทานต้องรื้อถอนตามที่รัฐมนตรีสั่งให้เสร็จสิ้นภายในสามเดือนนับแต่วันที่สั่ง

^{๑๐}ข้อ ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียม ในกรณีที่รัฐเห็นสมควรนำสิ่งติดตั้งทั้งหมดหรือแต่บางส่วนไปใช้ประโยชน์ ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งผู้รับสัมปทานทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสองปีก่อนเริ่มกิจกรรมการรื้อถอน หรือก่อนสิ้นสุดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมหรือระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมที่ได้รับการต่อ แล้วแต่กรณีใดเกิดขึ้นก่อน ว่ามีสิ่งติดตั้งใดที่รัฐจะรับมอบ และให้ผู้รับสัมปทานส่งมอบสิ่งติดตั้งดังกล่าว ให้แก่รัฐโดยไม่คิดมูลค่าภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐผู้รับมอบกับผู้รับสัมปทาน

ผู้รับสัมปทานยังคงมีหน้าที่รับผิดชอบการรื้อถอนสิ่งติดตั้งที่ได้ส่งมอบแล้วตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐผู้รับมอบกับผู้รับสัมปทาน

ข้อตกลงการส่งมอบสิ่งติดตั้งให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

กรณีตามข้อหาหรือ เมื่อทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งที่ส่งมอบให้รัฐบาลไทยเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่เคยได้รับยกเว้นอากรอยู่แล้วตามมาตรา ๗๐^๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ แม้ต่อมารัฐบาลไทยจะได้รับมอบมา ทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งดังกล่าวก็ยังคงเป็นการรับมอบมาใช้เพื่อประโยชน์ในกิจการปิโตรเลียมเช่นเดิมตามเงื่อนไขที่ได้รับยกเว้นอากรตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับการส่งมอบทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งให้แก่รัฐบาลไทยนั้น เป็นหน้าที่ที่ผู้รับสัมปทานต้องปฏิบัติในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามข้อกำหนดในสัมปทานปิโตรเลียมและกฎกระทรวงกำหนดแผนงาน ประมาณการค่าใช้จ่ายและหลักประกันในการรื้อถอนสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมฯ แม้ว่าสัมปทานจะสิ้นอายุไปแล้ว อีกทั้งมาตรา ๗๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ ไม่ได้กำหนดให้ผู้รับสัมปทานต้องเสียอากรในกรณีดังกล่าว ดังนั้นผู้รับสัมปทานในฐานะผู้โอนทรัพย์สินและสิ่งติดตั้งโดยไม่คิดมูลค่าให้แก่รัฐบาลไทยเมื่อสิ้นอายุสัมปทาน จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียอากรตามมาตรา ๑๐^๕ แห่งพระราชกำหนดฟักัดอัตราศุลกากรฯ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๖๕

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น